

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV URBANISMU

DEPARTMENT OF URBAN DESIGN

ARCHIV+

ARCHIVE+

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Paulína Závacká

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0054/2017
Ústav: Ústav urbanismu
Studentka: **Paulína Závacká**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura a urbanismus
Vedoucí práce: **Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.**
Akademický rok: 2017/18

Název bakalářské práce:

Archiv+

Zadání bakalářské práce:

Archiv Oddělení dějin architektury a urbanismu Muzea města Brna již dlouhou dobu přežívá v provizoriu v prostorách hradu Špilberk. Archiv přitom spravuje unikátní sbírku moderní architektury, tj. plánů, modelů a písemných dokumentů, které zpřístupňuje odborné veřejnosti. Instituce zároveň disponuje malým, ale aktivním badatelským týmem, jenž bohatě publikuje a zasloužil se o mnoho průkopnických výstav o brněnské architektuře (např. O nové Brno). V současnosti se část archivu pro nedostatek prostor přesouvá do panelového domu ve Vyškově, což je de facto likvidační krok pro současný historicko–architektonický výzkum. Jedná o naprosto nevyhovující prostory po technické stránce, a zároveň nedostupnost archivních materiálů bude znamenat značnou komplikaci pro všechny badatele.

Při nalezení vhodného místa by se přitom archiv Oddělení dějin architektury a urbanismu Muzea města Brna mohl stát základem brněnského „architekturcentra“, tedy instituce jak s výzkumným, tak výstavním potenciálem, zaměřené na moderní architekturu.

Uvolněná budova po Fakultě výtvarných umění na ulici Údolní 19 se zdá být příhodným objektem pro menší instituci zamýšleného formátu. Jedná se o dostupný pozemek v centru města, který při vhodném architektonicko–urbanistickém řešení může v sobě skloubit jak požadavky na propagační instituci galerijního typu s přívětivostí a otevřeností k široké veřejnosti, tak požadavky na instituci výzkumnou. Lze např. uvažovat i propojení ulice Údolní s parkem Špilberk.

Zároveň se nabízí úvaha o spolupráci VUT respektive Fakulty architektury, jako další instituce s vědeckým i výstavním potenciálem na realizaci brněnského „architektuzentra“.

Cílem projektu potom bude prověřit prostřednictvím návrhu studentů model této hybridní instituce jak po programové a architektonické stránce, tak po stránce zapojení zvoleného konceptu do městských souvislostí.

Rozsah grafických prací:

Úkol bude sestávat ze standardních projektových částí: analýzy, tvorby konceptu a návrhu.

- Průvodní zpráva
- Situace širších vztahů
- Situace 1:500
- Půdorysy podlaží 1:200 včetně legendy místností a výkazu výměr
- Podélný, příčný řez 1:200
- Charakteristické pohledy a řezy 1:200
- Perspektiva / axonometrie exteriéru
- Perspektiva / axonometrie interiéru
- Stavební detail – řez fasádou 1:25
- Model 1:500

Seznam literatury:

Ernst Neufert, Navrhování staveb: zásady, normy, předpisy o zařízeních, stavbě, vybavení, nárocích na prostor, prostorových vztazích, rozměrech budov, prostorech, vybavení, přístrojích z hlediska člověka jako měřítka a cíle, Praha, 2000.

Mary Lynn Ritzenthaler, Preserving: archives and manuscripts, Chicago 2010.

Barry Lord – Gail Dexter Lord – Lindsay Martin, Manual of museum planning : sustainable space, facilities, and operations, Lanham 2012.

May Cassar, Environmental management: Guidelines for museums and galleries, London 1995

Ken Worpole, Contemporary library architecture : a planning and design guide, London – New York 2013.

Jana Tichá (ed), Rem Koolhaas: Texty, Praha 2014.

ERA21, Ohniska architektury XVII, 2017, č. 2.

Termín zadání bakalářské práce: 12.2.2018

Termín odevzdání bakalářské práce: 7.5.2018

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Paulína Závacká
student(ka)

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havlíš
vedoucí ústavu

V Brně dne 12.2.2018

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

PIKNIK U CESTY

Urbanistické súvislosti širšie vzťahy

Riešená parcela je situovaná v centre Brna na ulici Údolní 19 pod severovýchodným svahom parku Špilberk. Stojí na nej budova bývalej vysokoškolskej menzy on architekta Vincenza Baiera z roku 1929, ktorá bola donedávna využívaná fakultou výtvarných umení. V súčasnej dobe je nevyužívaná a majiteľom budovy je VUT Brno.

Napojenie na systém MHD je ideálne. V pešej vzdialenosti do 300 metrov sa nachádzajú zastávky Obilný Trh, Komenského námestie a predovšetkým dopravný uzol Česká, s vysokou frekvenciou odjazdov rozličných spojov MHD.

Riešená parcela je z juhu ohraničená svahom stúpajúcim ku hradu Špilberk a zo severu naväzuje fasádou na uličnú čiaru okolnej zástavby. V o vnútornej časti parcely je navrhnutá uzatvorená záhrada. Vzhľadom k pozícii v centre mesta a pamiatkovej zóny (charakteru územia C v obci nad 50 000 obyvateľov) a výbornej dostupnosti staníc MHD je parkovanie obmedzené iba na pozdĺžne státie pred budovou na ulici Údolní. Vo vnútri objektu sa nachádza parkovacie miesto pre zásobovanie archívu, ktoré je umiestnené v návaznosti na vstup z ulice Údolní. Ďalšie možnosti parkovania sa nachádzajú v prilahlých uliciach. Vzhľadom k umiestneniu záhrady do vnútra parcely, ktorá má byť voľne prestupná sa neuvažovalo s parkovaním vo vnútri pozemku.

Architektonické riešenie

Miesto archívu je pre mňa spojené s motívom tajomstva a príťažlivej nedostupnosti. S príchodom digitalizácie sa mení prístup človeka k archívu a s neobmedzenou dostupnosťou aj jeho pocity pri manipulácii s archiváliami. V pohodlí digitálneho sveta sa vytráca motív obozretnosti a tajomstva pri práci v archíve alebo knižnici. Návrhom nového typu archívu sa snažím o vytvorenie uzavretého sveta badateľa oddeleného doplnujúcimi provozy od okolitého mesta. Do nej nieje prístup vyhradený pre privilegovanú skupinu, ale priestorovým konceptom dochádza k prirodzenej filtrácii verejných navštevníkov inštitúcie až k úzkej skupine ľudí. Bádanie v časti s analogovými médiami je exkluzívne a určené len pre 3 osoby a je sprístupnené až po kontrole zamestnancov archívu. Vertikálnym rozdelením badateľne a postupným rozvolnením dohľadu aj priestrového usporiadania smerom k prízemiu je fyzicky zhmotnený rozdiel medzi analógovým a digitálnym bádáním.

Záhrada je riešená ako priestor s ukrytými zákutiami a na prvý pohľad nejasným pohybom človeka. Tým sa priestor môže stať viac tajuplným a pri nájdení svojho miesta v ňom aj veľmi osobným.

Dispozičné riešenie

Verejnosť prípadne zamestanci vstupujú do objektu z hlavného priečelia budovy. Oddelený vstup pre zamestnancov je riešený z vnútornej záhrady do ktorej sa prichádza priechodom v severovýchodnej časti budovy. Na hlavný vstup naväzuje foyer v ktorom je umiestnená stála expozícia archívu architektúry. Smerom do vnútra parcely sa nachádza chodba s prístupom na hygienické zázemie a verejným schodiskom vedúcim do konferenčnej miestnosti a kancelárií archívu umiestnených v 2.NP. Na chodbu je takisto naviazaný prístup ku schodisku vedúceho do uzavrenej časti pre zamestnancov. V juhovýchodnej časti pôvodnej budovy je umiestnený nákladný výťah pre manipuláciu s archiváliami prípadne pre dopravu zamestnancov.

V 2.NP pôvodnej budovy je okrem konferenčnej miestnosti a kancelárií umiestnená denná miestnosť s kuchynkou. V južnej časti pôvodného objektu je umiestnené hlavné schodisko pre zamestnancov vertikálne spájajúce všetky nadzemné podlažia predného objektu.

V 3.NP a 4.NP sú umiestnené miestnosti pre prevádzku archívu.

Pôvodný objekt je z južnej strany napojený na ochoz, ktorý naväzuje na záhradu a výstavný priestor.

Nad výstavným priestorom je navrhnutý nový objekt depozitára funkčne prepojený s pôvodným objektom vo všetkých podlažiach. Priestor depozitára je otvorený a zároveň typovo rozdelený na úseky podľa druhu archiválií. V južnej časti depozitára je umiestnený nákladný výťah, ktorý okrem obsluhy depozitára

ru slúži aj príľahlej badateľni.

V juhozápadnej časti parcely je umiestnená digitálna badateľňa so vstupným foyer. Tá funguje ako nový objekt vložený do pôvodnej budovy. Táto pôvodná budova sa stáva ochodzou prepájajúca interiér badateľne s exteriérom záhrady. V 2.NP a 3.NP na ňu naväzuje analógová badateľňa so stráženým prístupom. V nasledujúcom poschodí je umiestnená terasa určená pre bádateľov. Priestory badateľne sú prepojené s depozitárom a manipulačnými miestnosťami. V podzemnom podlaží pod digitálnou badateľňou se nachádza bar, do ktorého sa vstupuje zo spoločného foyer.

V nejužnejšej časti riešenej parcely je umiestnený prednáškový sál. Medzi objektami badateľne a prednáškového sálu je vložené spoločné hygienické zázemie.

Technické miestnosti a sklady sú umiestnené v podzemných podlažiach.

Konštrukčné riešenie

Objekt je objemovo zložený z existujúcej tehlovej 4.podlažnej stavby so suterénom v prednej uličnej časti, stredná časť je novostavba realizovaná v mieste exist. časti stavby po jej vybúraní a zadnej existujúcej tehlovej čiastočne prízemnej a čiastočne 3.podl. budovy so suterénom.

Konštrukčne je predná uličná časť riešená čiastočne ako pozdĺžny dvoj trakt s obvodovými a stredovou nosnou stenou murovanými na plnú pálenú tehlu, suterénne steny a základové pásy sú murované z lomového kameňa stropy sú monolitické železobetónové, krížom vystužené dosky, schodisko je vo vstupnej časti len z prízemia na poschodie a do suterénu, v časti od dvora je druhé schodisko vertikálne prechádzajúce všetkými podlažiami. Krov je drevený sedlový so stredovou stolicou na väzných trámoch. V tejto časti exist. objektu bude osadený vertikálny výťah pre osobnú a nákladnú prepravu, konštrukcia výťahovej šachty je tvorená samonosným železobet. monolitickým vertikálnym tubusom oddielovaným od okolitých nosných konštrukcií a v suteréne založenom na želez. monolit. doske na oceľových injektovaných mikropilótach. Presný statický výpočet v prípade potreby potvrdí nutnosť posilniť existujúce želez. bet. stropné dosky na únosnosť a to lepenými uhlíkovými lamelami na exist. dosky, prípadne posilnenie únosnosti exist. základ. pásov vrtanou tlakovou mikroinjekciou cementovou zmesou.

Stredná novovybudovaná časť výškovo nadväzuje na existujúci predný objekt a je od neho konštrukčne -staticky oddielovaná, svojou zadnou časťou bude však spriahnutá s existujúcou prízemnou zadnou časťou objektu. Pri búraní exist. časti budovy nie je nutné staticky podchytiť kontaktnú susednú budovu, táto budova má v celej vybúravanej časti existujúci suterén. Presným statickým výpočtom bude dokladovaná prípadná potreba založenia nového základ. pásu v mieste kontaktu so susedným základ. pásom, na oceľové vrtané injektované mikropilóty. Nová časť objektu je konštrukčný pozdĺžny jedno trakt. Pozdĺžna stena v mieste kontaktu s exist. susedným objektom bude cez všetky podlažia želez. bet. monolitická, od strany s exist. budovou s vloženou tepelno - dilatačnou izoláciou.

Od strany dvora je suterénna stena želez. bet. monolitická, založená na základ. páse, ktorý bude po presnom stat. výpočte v prípade potreby založená na oceľové vrtané injektované mikropilóty. Zvislá pozdĺžna nosná konštrukcia nad suterénom je tvorená želez. bet. monolitickými oblúkmi v tvare obrátenej reťazovky, ostatné podlažia sú riešené ako stĺpovo-rámový želez. bet. monolit. Kolmo na zadnú stenu a predný rám je uložený doskovo-trámový želez. bet. monolitický strop, z ktorého vystupuje želez. bet. monolit. konzola chodbového traktu. V zadnej časti v mieste exist. budovy bude stará časť spevnená prievlakmi, vencami a nadmurovaná tak aby bola na ňu plynule položená novostavba strednej časti. V tejto časti je znova osobno-nákladný výťah ktorý bude riešený podobne ako v prednej exist. časti. Táto časť objektu má plochú strechu.

Podlažná plocha jednotlivých podlaží

1. podzemné podlažie	782,70m ²
1. nadzemné podlažie	1020,70m ²
2. nadzemné podlažie	821,60m ²
3. nadzemné podlažie	817,30m ²
4. nadzemné podlažie	783,3m ²

Bilancie

Hrubá podlažná plocha	5143,05m ²
Podlažná plocha	4225,60m ²
Zastavaná plocha	1407,50m ²
Plocha parcely	29170,6m ²